

ถอดบทเรียนการจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต/ประกันคุณภาพและงานวิจัย

“กระบวนการจัดการสหกิจศึกษา”

วันพุธที่ 10 กรกฎาคม 2562

ณ ห้องประชุม 4 – 404 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วิทยากรโดย	1. ผศ.นพรัตน์	วงศ์หิรัญเดชา
	2. อาจารย์ ดร.ภัทรพร	ภักดีฉนวน
	3. คุณเอกชัย	เป้าอุบลย์
	4. อาจารย์ธัญย์	ต้นวานิช (ผู้ดำเนินรายการ)

สหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นระบบการศึกษา ที่เน้นการปฏิบัติงานใน สถานประกอบการอย่างมีระบบ โดยจัดให้มีการเรียนในสถานศึกษาร่วมกับการจัดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการ งานที่นักศึกษาปฏิบัติจะตรงกับสาขาวิชาของนักศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้โดยใช้ ประสบการณ์จากการทำงานจริงเป็นหลัก หรือ Work-based learning หรือ โครงการพิเศษ (Project) ที่มี ประโยชน์กับสถานประกอบการ เช่น การปรับปรุง หรือการเพิ่มประสิทธิภาพ หรือการแก้ปัญหาของ กระบวนการทำงาน ซึ่ง นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ภายใน 4 เดือน ทำให้นักศึกษาสามารถ เรียนรู้ ประสบการณ์จากการทำงาน และมีคุณภาพตรงตามที่ต้องการมากที่สุด

ความแตกต่างระหว่างสหกิจศึกษากับฝึกงาน

ประเด็นการเปรียบเทียบ	การปฏิบัติสหกิจศึกษา	การฝึกงาน
1. รูปแบบของการขอเข้าไปปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกงาน	นักศึกษาต้องเขียน และยื่นใบสมัครต่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในลักษณะเดียวกันกับการสมัครงาน และต้องผ่านการสอบสัมภาษณ์ และการคัดเลือกจากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	โดยส่วนใหญ่มักไม่มีการยื่นใบสมัคร และสัมภาษณ์นักศึกษาแต่พิจารณาจากหนังสือ/จดหมายขอความอนุเคราะห์รับนักศึกษาฝึกงานจากสถาบันอุดมศึกษา
2. สถานะของนักศึกษาในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษาจะเป็นเสมือนเจ้าหน้าที่หรือพนักงานปฏิบัติงานชั่วคราวในองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในฐานะพนักงานเต็มเวลา	นักศึกษาอยู่ในสถานะของนักศึกษาฝึกงาน
3. คุณสมบัติของนักศึกษา	แต่ละมหาวิทยาลัยจะกำหนดแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยแต่ส่วนใหญ่ศึกษาจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 ศึกษาอยู่	โดยส่วนใหญ่ใช้หลักเกณฑ์การเป็นนักศึกษาที่ศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของหลักสูตร

ประเด็นการเปรียบเทียบ	การปฏิบัติสหกิจศึกษา	การฝึกงาน
	ในระดับชั้นปี 3 หรือ 4 และต้องผ่านการพิจารณาคุณสมบัติอื่นๆ ตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด	
4. ค่าตอบแทน	นักศึกษาสหกิจส่วนใหญ่จะได้รับสวัสดิการ ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนอื่น ตามความเหมาะสมจากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษาอาจจะได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามความเหมาะสม
5. ลักษณะการทำงาน	เน้นการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์จากการทำงานจริงเป็นหลัก หรือ Work-base learningหรือโครงการพิเศษ (Project) ที่ใช้ความรู้ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของนักศึกษาและเป็นประโยชน์กับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	ขึ้นอยู่กับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต บางครั้งงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน
6. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	ปฏิบัติงานเต็มเวลา ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา หรือ 16 สัปดาห์ และอาจมากกว่า 1 ภาคการศึกษา (ขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยกำหนด)	ฝึกงานในภาคการศึกษาฤดูร้อน โดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงทำการหรือไม่น้อยกว่า 20 – 25 วันทำการ (ขึ้นอยู่กับสถาบันอุดมศึกษาจะกำหนด)
7. การประสานงานระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างบุคลากรจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	ส่วนใหญ่จะมีการประสานงานช่วงก่อนส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานและหลังจบการฝึกงาน
8. การดูแลนักศึกษาระหว่างการปฏิบัติงาน	องค์กรผู้ใช้บัณฑิตจัดให้มีหัวหน้างานหรือบุคลากรที่เหมาะสมทำหน้าที่พนักงานที่ปรึกษา (Job Supervisor) หรือพี่เลี้ยง (Mentor) ทำหน้าที่กำหนดงานให้นักศึกษาปฏิบัติดูแลให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงาน	องค์กรผู้ใช้บัณฑิตจัดให้มีหัวหน้างานเพื่อดูแลและสอนงาน

ประเด็นการเปรียบเทียบ	การปฏิบัติสหกิจศึกษา	การฝึกงาน
9. การส่งผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา	นักศึกษาสหกิจจะต้องทำรายงานวิชาการจำนวน 1 เล่ม ในหัวข้อเนื้อหาที่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาในสาขาวิชา/ภาควิชากำหนด	จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน
10. การติดตามผลการปฏิบัติงาน	อาจารย์นิเทศหรืออาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาในสาขา/ภาควิชาจะทำหน้าที่ดูแลติดตามการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ รวมทั้งการนิเทศงานของนักศึกษาอย่างน้อย 2 ครั้ง ระหว่างที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต	คณะกรรมการดำเนินงานออกตรวจเยี่ยมนักศึกษาฝึกงานไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ตลอดระยะเวลาของการฝึกงาน
11. การประเมินผล	ต้องผ่านการประเมินผลจากอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกับพนักงานที่ปรึกษา	พิจารณาจากผลการประเมินงานขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและกรรมการดำเนินงานการฝึกงาน
12. การสรุปผลการปฏิบัติงาน	เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานจะมีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาผู้บริหารและผู้แทนองค์กรผู้ใช้บัณฑิตผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เพื่อทราบถึงพัฒนาการและความสามารถในการนำเสนอและถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์	การจัดกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน ขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

กระบวนการดำเนินงานสหกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1) กระบวนการก่อนออกสหกิจ

1. ติดต่อประสานงานสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมสหกิจศึกษา
  - งานสหกิจศึกษาร่วมกับคณะติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมสหกิจศึกษา
2. สถานประกอบการตอบรับการเข้าร่วมสหกิจศึกษา
  - สถานประกอบการแจ้งตอบรับการเข้าร่วมสหกิจศึกษาตามแบบ สก.01
3. นักศึกษากรอกใบสมัคร
  - งานสหกิจศึกษาและคณะประชาสัมพันธ์นักศึกษาเข้าร่วมสหกิจศึกษา
  - งานสหกิจศึกษาและคณะกำกับดูแลนักศึกษาให้ทำการสมัครเข้าร่วมสหกิจศึกษา ผ่านระบบออนไลน์
4. ประกาศแจ้งรายชื่อสถานประกอบการ
  - งานสหกิจศึกษาแจ้งรายชื่อสถานประกอบการที่ตอบรับเข้าร่วมสหกิจศึกษา ผ่านเว็บไซต์
5. จับคู่ศึกษากับสถานประกอบการ
  - นักศึกษาเลือกและยื่นแบบแจ้งความประสงค์สถานประกอบการต่อคณะ คณะพิจารณา
  - คณะรวบรวมแบบแจ้งความประสงค์สถานประกอบการที่ผ่านการเห็นชอบไปยังงานสหกิจศึกษา
  - งานสหกิจศึกษาประสานงานขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานประกอบการ และแจ้งนักศึกษาเพื่อทราบ
  - สถานประกอบการยืนยันตอบรับการเข้าปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา
  - งานสหกิจศึกษาประกาศรายชื่อนักศึกษาและสถานประกอบการที่ต้องไปปฏิบัติงานฝ่ายเว็บไซต์
6. อบรมเตรียมความพร้อมก่อนออกสหกิจศึกษา
  - นักศึกษาเข้ารับการอบรมสหกิจ ในแต่ละหัวข้อ ซึ่งทางงานสหกิจศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ
7. การจัดทำหนังสือส่งตัว
  - งานสหกิจศึกษาดำเนินการจัดทำหนังสือส่งตัวนักศึกษาแจ้งกลับไปยังสถานประกอบการล่วงหน้า

2) กระบวนการระหว่างออกสหกิจ

1. รายงานตัวเพื่อปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ
  - งานสหกิจศึกษาจัดทำหนังสือส่งตัวนักศึกษาส่งให้คณะ เพื่อมอบแก่นักศึกษาถือไปรายงานตัว ณ สถานประกอบการ
  - นักศึกษาเข้ารายงานตัวเพื่อปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ
2. รายงานความก้าวหน้าและจัดส่งเอกสาร
  - นักศึกษาเขียนบันทึกประจำวันเพื่อเป็นหลักฐานการปฏิบัติงาน
  - นักศึกษาส่งแบบแจ้งแผนปฏิบัติงานสหกิจศึกษา นศ. 02 ตามกรอบเวลาที่ระบุไว้
  - คณะรวบรวมเอกสาร นศ. 02 ส่งกลับมายังงานสหกิจศึกษา ภายในสัปดาห์ที่ 3 ของการปฏิบัติงาน

3. การจัดทำรายงาน/โครงการ

- นักศึกษาส่งยืนยันหัวข้อรายงาน/โครงการกลับมายังอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา
- นักศึกษาส่ง(ร่าง) รายงาน/โครงการฉบับสมบูรณ์มายังอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา
- นักศึกษาดำเนินการแก้ไขรายงาน/โครงการตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- นักศึกษาส่งรายงาน/โครงการฉบับสมบูรณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา
- อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจให้คะแนนรายงานและบันทึกคะแนน

4. การนิเทศงานสหกิจศึกษา

- อาจารย์นิเทศติดต่อไปยังผู้ประสานงานของสถานประกอบการเพื่อแจ้ง วัน เวลา ที่จะเข้านิเทศงาน
- อาจารย์นิเทศเดินทางไปนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ ตามวัน เวลา ที่ได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า
- อาจารย์นิเทศทำการประเมินสถานประกอบการตามแบบฟอร์มการประเมิน

3) กระบวนการหลังออกสหกิจ

1. รายงานตัวกลับ

- นักศึกษาเข้ารายงานตัวต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา
- อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาแจ้งกำหนดการและการเตรียมความพร้อมในการเสนอผลการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาทราบ

2. การเตรียมความพร้อมเพื่อนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- นักศึกษาเตรียมตัวจัดทำ Power Point เพื่อนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- นักศึกษาเข้ารับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

3. การนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- คณะจัดทำระเบียบ ข้อปฏิบัติ รวมทั้งกำหนด วัน เวลา สถานที่ เกี่ยวกับการนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และแจ้งนักศึกษาทราบ
- นักศึกษาเตรียมความพร้อมของเอกสารต่าง ๆ ตามข้อกำหนดของคณะในการนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- นักศึกษานำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาต่อคณะอาจารย์และนักศึกษา
- นักศึกษาประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานประกอบการตามแบบฟอร์ม

4. การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- คณะดำเนินการกรอกผลคะแนนในแต่ละส่วนและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาประจำรุ่นตามแบบฟอร์ม
- คณะนำผลการวัดและประเมินผลสหกิจศึกษา (เกรด) ส่งยัง สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

- คณะส่งไฟล์รายงานพร้อม Power Point การนำเสนอของนักศึกษาสหกิจศึกษาในรูปแบบ CD จำนวน 1 แผ่นต่อนักศึกษา โดยระบุชื่อ รหัส และรุ่นสหกิจศึกษาให้ชัดเจน

สัดส่วนคะแนน/การวัดและประเมินผล

รายวิชาการเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา (7000390)

ลำดับที่	การประเมิน	สัดส่วนคะแนน	ผู้รับผิดชอบ
1	การเข้าร่วมชั้นเรียน/ชิ้นงาน/ทดสอบ การอบรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อน ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จำนวน 8 หัวข้อ ก่อนสอบกลางภาค	50%	วิทยากรอบรม/ สำนักส่งเสริมวิชาการ และงานทะเบียน
2	การเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อน ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาโดยหลักสูตร จำนวน 8 สัปดาห์หลังสอบกลางภาค	50%	อาจารย์ผู้สอน/ หลักสูตร
รวม		100%	

รายวิชาสหกิจศึกษา (7000490)

ลำดับที่	การประเมิน	สัดส่วนคะแนน	ผู้รับผิดชอบ
1	ผลการประเมินการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จากหน่วยงาน/สถานประกอบการ	60%	หน่วยงาน/ สถานประกอบการ
2	เล่มรายงานผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (โครงการวิจัย)	30%	อาจารย์ผู้สอน/ หลักสูตร
3	การสัมมนาหลังปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (ดำเนินการโดยหลักสูตร)	10%	อาจารย์ผู้สอน/ หลักสูตร
รวม		100%	